

НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМ МОНИТОРИНГА РЕЗИДУА У ЖИВИМ ЖИВОТИЊАМА И ПРОИЗВОДИМА ЖИВОТИЊСКОГ ПОРЕКЛА

ТОПОГРАФИЈА ШТИТНЕ ЖЛЕЗДЕ

Штитна жлезда је непарна ендокрина жлезда лептирастог изгледа, режњевите грађе, локализована у пределу тиреоидне (штитасте) хрскавице *Larynx-a* (гркљана). Састављена је најчешће из два лобуса (режња): левог (*Lobus sinister*) и десног (*Lobus dexter*). Оба режња најчешће су међусобно повезана *Isthmus-om* (мостићем) жлезданог ткива (говеда, месоједи), односно везивног ткива (коњи, овце, козе). Лежи вентрално и латерално на душнику. За душник је причвршћена помоћу лабавог везивног ткива. На пресеку је смеђе-црвене боје или боје меса. Величина зависи од старости, пола, расе, климатских услова, годишњег доба, кастрације али и индивидуалних фактора.

У говеда, штитна жлезда се налази на предњем делу душника и њена оба латерално постављена неправилно троугласта режња, имају јасну лобуларну грађу. Они су 6-8 cm дуги, 4-5 cm широки и дебљине око 1.5 cm. Светлије су црвенкастосмеђе боје. Жлезда је тешка од 15-42 gr. Лобуси штитне жлезде су спојени помоћу врло уског парехниматозног *истмуса* (ширине 0.3 cm и дебљине 0.5 cm), који пролази вентрално испод 2. трахеалног прстена. Са вентралне стране покрвени су са *M. sternothyreoides*. Код старијих животиња, посебно волова, *истмус* може бити од везивног ткива, а понекада га и нема.

У мелади, штитна жлезда је сивосмеђе до тамносмеђе боје. Има велики истмус и релативно је тежа него код одраслих животиња.

У оваца, штитна жлезда се налази каудално од *cartilago cricoidea larynx-a*, на душнику, између једњака и *M. sternohyoideus-a*. Црвено-смеђе је боје, дуга 3-4 cm, широка 1-1.5 cm и 3-4 cm дебела и тешка око 4-7 gr. Сваки латерални режањ је дуг и елиптичан и покрива првих пет прстенова душника, док се *истмус* тешко препознаје.

У свиња, с обзиром да је жлездани *истмус* изузетно широк, режњеви и *истмус* штитне жлезде представљају јединствен орган који се пружа од гркљана до 6-8 трахеалног прстена. Због кратког врата скоро да је торакално постављена. Вентрално је покривена са *M. sternothyreoides* и *M. sternohyoideus*. Боја јој је тамноцрвене или тамноплаве боје. Тежина варира од 12-50 gr. Дужина је од 4-4.5 cm, ширина 2-2.5 cm а дебљина 1-1.5 cm. Промена места штитне жлезде је врло честа појава!

У коња, за разлику од говеда и свиња, штитна жлезда је чврсте конзистенције. Леви и десни режањ штитне жлезде су облика и величине шљиве, а *истмус* је само једна танка везивноткивна трака. Појединачни лобуси су 2-4 cm дуги, 2 cm широки и 1-2 cm дебели. Леже латерално на душнику у пределу 2-3 трахеалног прстена. Тешка је 20-35 gr. Са старошћу коња, њена тежина опада.

Узорковање штитне жлезде - Када се штитна жлезда узоркује, треба користити рукавице за једнократну употребу, стерилни скалпел и пинцету. С њима се пресеке душник одмах изнад и испод *истмуса*, а затим се отсечени део постави на сто како би штитна жлезда могла да се одвоји од душника. Користећи се пинцетом, одваја се цела штитна жлезда и пакује у пластичну кесу.

Напомена: Узорак штитне жлезде може да се достави на испитивање и заједно са делом душника.